

LATIN NYELVŰ LAP A TANULÓ IFJÚSÁG SZÁMÁRA

Per.
Lat
020

Prodit Budapesti, I. Lipótmezei-út 6. decies in anno.
Pretium praesolvendi annum 4 tinnuli 80 filleri.

Megjelenik Budapesten, I. Lipótmezei-út 6. tizszer
egy évben. Előfizetési ára évi 4 Pengő 80 fillér.

TE DEUM!

Adest iam dies laetissimus Sancti Petri et Pauli, cum finito anno scholastico ubique personat¹ templa cantus discipulorum, qui psalmum² pulcherrimum ex imo pectore canunt: «*Te Deum laudamus!*»

Merito autem laudant Dominum tiro-nes³ parvi ac magni, quia hodie terminatur⁴ labor decem mensium et coronatur opus commune magistrorum et discipulorum. Nunc subit mentem⁵ cuiusque illud⁶ Horatianum: «Qui studet optatam⁷ cursu contiengere⁸ metam,⁷ Multa tulit⁹ fecitque puer, sudavit et alsit.»

Nunc gaudent omnes, qui cursum¹⁰ studiorum anni praeteriti diligenter peragebant et in singulis disciplinis¹¹ bonos progressus¹² probabant legibusque scholae rite¹³ obtemperabant.

Post missam¹⁴ solemnem iuvenes una cum magistris adeunt aulam,¹⁵ quo se et

parentes alique fautores¹⁶ scholae conferunt.¹⁷ Rector reddit¹⁸ rationem anni scholastici, enumerat nomina eminentium discipulorum, mox distribuit praemia et stipendia inter eos, qui beneficio digni habentur. Tum hortatur iuvenes, ut recte ferias¹⁹ magnas in usum²⁰ studium convertant et reffectis²¹ animis ac corporibus ad limina almae²² matris redeant.

Denique unus discipulorum in medium²³ prodit et gratias agit rectori magistrisque pro cura et benevolentia, qua se et socios educaverint ac docuerint. Cantu²⁴ edito et ovatione²⁵ facta finitur annus.

Magistri aequae ac discipuli discedentes²⁶ salutant se vicissim atque omnia fausta²⁷ sibi precantur. *Iuventus* quoque valere²⁸ iubet lectores suos monetque rogatque, ut vacuis diebus etiam ephemeridis huiusce sint memores.²⁹ *Aladarus Friml.*

1 végig zeng a templomokon 2 dicsőítő éneket 3 növendékek 4 végződik 5 eszébe jut 6 az a horatiusi mondás 7 az óhajtott célt 8 elérni 9 szenvedett, elviselt 10 tanfolyamát 11 az egyes tantárgyakban 12 jó előmenetelt tanúsítottak 13 kellően 14 az ünnepélyes mise után 15 a díszterembe mennek.

16 jóakarói 17 gyülekeznek 18 beszámol az iskolai évről 19 a nagy szünidőt 20 használják fel 21 felüdült lélekkel 22 jóságos anya, intézet 23 kilép a középére 24 énekszöveget 25 örömnnyilvánítással 26 távozásban 27 minden jót 28 jó egészséget kíván az olvasóknak 29 se feledkezzenek meg e lapról.

Quaedam de lingua Latina ad amicas aures.

Equidem credo studiosam iuventutem in Hungaria Latinis litteris operam¹ dantem haud moleste² ferre, si de lingua Latina a multis his temporibus vituperata³ paucis verbis disseram.⁴ Etenim, ut multa silentio⁵ praeteream, paucissima memorabo, quae merito linguam Latinam, si qua est hominum aequitas,⁶ non sine iucundo⁷ eventu commendent, eamque ab improbissimorum⁸ hominum odio, calumniisque defendant.

Si ab omnibus intelligi et omnes intelligere velimus, omnibus omnium linguae sunt perdiscendae, quod fieri haud posse, quis non videt? Ea igitur lingua in usum omnium nationum comodissime⁹ sumenda nobis manet, quae diu ad perfectionem procedens, in summo culturae culmine¹⁰ constitit, ac nulli amplius subiecta mutationi et formam et naturam constanter¹¹ ac perpetuo retinet. Quae¹² est Latina.

Improbis¹³ sim, si negare audeam, linguam propriam cuique nationi carissimam

esse oportere; hanc esse notam¹⁴ carissimam, per quam ab aliis distinguitur; hanc gemmam pretiosissimam, quam ubi perdiderit, ipsam vitam perdet: nunquam tamen a me impetrabitur,¹⁵ ut eorum probem conamina,¹⁶ qui, dum in excolenda patria lingua nervos¹⁷ omnes intendunt, Latinam linguam contemnunt, conviciisque¹⁸ exagitant.

Hungarus es? Nosce teipsum! Amato et colito linguam a maioribus hereditate relictam, quam si enim neglexeris, degener¹⁹ eris filius, proditor²⁰ maiorum, non civis, sed hostis patriae nationisque, quae te genuit atque aluit. Ne tamen stulte²¹ existimaveris illius vel cuiuslibet linguae occidentalis splendorem Latinā linguā obscurari: imo quemadmodum gemmae pretiosissimae splendor ac

1 latin irodalommal foglalkozó 2 nem veszi rossz néven 3 ócsárolt 4 értekezem 5 hallgatással mellőzzek 6 ha van az emberekben valami kis méltányosság 7 siker nélkül 8 lelketlen emberek gyűlölködésétől és rágalmaitól 9 legmegfelelőbbben 10 a műveltség legmagasabb fokán állapodott meg 11 állandóan 12 ez pedig a latin 13 bitang legyenek 14 jelleg 15 nem fogjátok elérni tőlem 16 helyeseljem azok törekvéseit 17 minden erejüket megfeszítik 18 gyalázzák 19 korcs 20 árulója őseidnek 21 halgán azt ne hidd.

Certamina¹ avium.

Aves invidere² coeperunt hominibus inter se aemulantibus. Congregatae sunt itaque mense Junio etiam ipsae ad multifaria³ certamina.

1. Primum genus certaminum erat in terra, id est *cursus*. In hoc genere bifarie⁴ certatum est, scilicet: a) celerrime⁵ currendo, b) atque longissime⁶ currendo.

Quotcunque sunt cursores, fere omnes iniverunt certamina. In celerrime currendo iam iam prima erat *coturnix*,⁷ in longissime currendo *tarda*:⁸ tum autem aliunde adfuit *struthio*,⁹ qui utrasque devicit.

2. Secundum genus erat *in aqua*, id est: a) certamen *natandi*,¹⁰ et b) certamen *vadandi*.¹¹ Anseres¹² et praecipue cygni¹³ perpulchre quidem natabant, sed valde signiter.¹⁴ Primus natatorum evasit *mergus*.¹⁵ In vadandi certamine devicit *ciconia* flaminionem, quamquam hic longiores habet pedes.

3. Tertium genus erat *in aëre*,¹⁶ id est certamen *volandi*; etquidem hoc trifarie, scilicet: a) celerrime, b) longissime, et c) alissime volandi.

a) Certamen celerrime volandi brevissimo tempore ad finem¹⁷ perductum est reddiditque victricem *columbam*.

1 a madarak versenyei 2 irigykedni kezdtek a versenyző emberekre 3 sokrendbeli versenyekre 4 két irányban versenyeztek 5 gyors futásban 6 távolfutásban 7 a fürj 8 a tuzok 9 megjelent a strucc 10 úszóverseny 11 gázlóverseny 12 a libák 13 hatytyúk 14 kényelmesen 15 első lett a bűvármadár 16 a levegőben, azaz a repülőverseny 17 véget ért.

pretium²² non minuitur, sed augetur, si auro includatur: ²³ ita tuae linguae decus et elegantia²⁴ maiorem splendorem et gratiam²⁵ ac robur a linguae Latinae cognitione mutuatur.²⁶

Ita credo illustrissimos et eruditissimos nationis nostrae in republica litteraria viros: Révay, Virág, Csokonai, Kölcsey, Berzsenyi, Alexander et Carolus Kisfaludy, Katona, Vörösmarty, Tompa, Petőfi, Jókai, Madách, Arany, Gyulai, Eötvös, Beöthy, deinde rerum publicarum²⁷ principes: Széchenyi, Deák, Kossuth, Tisza, Apponyi, Klebelsberg (minister cultus et publicae institutionis nostris temporibus), quorum memoriam nulla delectabit aetas, famam immortalem consecutos vel consecuturos. Qui²⁸ nisi lectione et usu Latinarum litterarum mentem animumque excoluissent, operibus suis nunquam tantum nominis honorem peperissent; nunquam, tam sublime²⁹ gloriae culmen³⁰ ascenderent!

Mens sana in corpore sano. Licet haec veritas nota sit omnibus ac demonstratione³¹ minime indigeat, attamen pertimescendum³² est, ne nostri iuvenes corporis cultui iusto plus dediti iustum corporis³³ exercendi mo-

dum excedant et litterarum studia fastidire³⁴ incipiant.

Esse modum in rebus, esse certos denique fines, docent viri doctissimi Romani; necnon³⁵ sequi nos oportere auream mediocritatem.

Accipiatis velim³⁶ a Livio praegnantia agendi³⁷ praecepta: imitemur nostros Brutos, Mucios, Fabios, innumerabiles alios, qui hanc rempublicam stabiliverunt, quos equidem in deorum immortalium coetu ac numero repono; amemus patriam, consulamus bonis, praesentes fructus neglegamus, posteritati serviamus; speremus, quae volumus, sed quod acciderit, feramus; cogitemus denique corpus virorum fortium esse mortale, animi vero et virtutis gloriam sempiternam.

Sebastianus Alex. Módy.
Quinque-Ecclesiis.

²² és értéke ²³ ha aranyba foglalják ²⁴ díszé és választékossága ²⁵ kellemet ²⁶ kölcsönöz ²⁷ legfőbb államférfiaink ²⁸ már pedig ezek ²⁹ szereztek volna ³⁰ oly magas csúcsára ³¹ bizonyításra nem szorul ³² tartani kell tőle, hogy ³³ a testedzésnek jogos mértékét ³⁴ a tudományok művelését rühelleni kezdik ³⁵ és bizony ³⁶ szeretném, ha szívetekre vennék ³⁷ ezeket az életelveket.

b) Ex longissime volando autem post longum modo tempus *hirundo*¹⁸ ex Africa victrix reversa est.

c) In altissime¹⁹ volando alauda²⁰ aemulabatur aquilae. Sed haud aegre²¹ superavit magna volucris²² avem parvam.

Cum autem *aquila victrix* sese iam demittere²³ pararet, ecce repente evolavit ex sub²⁴ ala eius *avicula*²⁵ quaedam parvula — motacilla²⁶ troglodytes erat — et usque altius²⁷ subvolavit quam aquila, quae eam haud²⁸ animadversam secum adeo evexerat.²⁹ Fraudatrix³⁰ parva etiam postulabat, ut ipsa victrix atque regina avium agnosceretur.³¹ Ignoscebant³² ei tamen propter astutiam³³ et fraudem et hanc quoque insolentiam,³⁴ et irridebant eam.

Interea vero, dum aves longissime volantes ex Africa revertebantur, ex his domi residibus³⁵ nonnullae aemulationem³⁶ iniverunt pulchritudinis.³⁶ Huius autem aemula-

tionis tristis exitus fuit taetra rixa³⁷ inter *pavonem* atque *gallopavonem*.³⁸

Finis denique horum Olympiorum valde pulcher fuit. Aves nempe canorae³⁹ suavissimam concertationem⁴⁰ cantus fecerunt, cuius victrix evasit *luscinia*.⁴¹

Latine convertit *Helena Gyöngyös*
da. VII. cl. thyg. gymn.

¹⁸ a fecske ¹⁹ a magas repülésben ²⁰ a pacsirta versenyzett a sassal ²¹ könnyen ²² madár ²³ leereszkedni készült ²⁴ szárnya alul ²⁵ egy kicsike madárka ²⁶ az ökörszem volt az ²⁷ s még magasabba felszállt ²⁸ észre sem véve ²⁹ felvitte ³⁰ a kis család ³¹ hogy őt ismerjék el ³² megbocsátották neki ³³ furfangossága miatt ³⁴ szemtelenségét is ³⁵ az itthonmaradottak közül ³⁶ szépségversenyt kezdtek ³⁷ ocsmány veszekedés ³⁸ a pulyka ³⁹ az éneklőmadarak ⁴⁰ dalosversenyt ⁴¹ a fülemüle.

*

Aquila non captat muscas.

*

Una hirundo non facit ver.

EX ARCHIVO RELIGIOSO

Aurelius Augustinus natus est die 13. Novembris anni post Chr. n. 354-ti, etquidem *Thagaste** in Numidia. Patris nomen *Patricius*, matris *Monica*. Pater paganus erat, mater Christiana.

Augustinus legere, scribere in loco natali, grammaticam¹ *Madauris*, rhetoricam² *Carthagine* didicit. Hic corrupti³ mores iuventutis et ipsum corruerunt, — ad gravissimum piae matris dolorem.

Mox lectione dialogi⁴ Ciceronis, qui inscriptus erat «Hortensius», reductus est ad sublimiora⁵ petenda. Nec tamen sine errore Philosophando nempe primum sectae Manichaeorum se adiunxit.⁶

Stationes vitae Augustini posthac: Thagaste, Roma, Mediolanum, Hippo. Thagaste* Mediolanique magister erat eloquentiae.⁷ Mediolani precibus⁸ matris et praedicationibus Sancti Ambrosii episcopi conversus⁹ est e Manichaeismo ad veram fidem Christianam catholicam.

Defuncta¹⁰ matre Sancta Monica remigravit Augustinus in patriam suam, ubi *Hippo*¹¹ primum presbyter¹² deinde anno 395-to episcopus¹³ est factus. Anno circiter 400-simo hic suas *Confessiones*¹⁴ scripsit, quibus non solum Deo sua peccata, sed etiam Deum hominibus vult confiteri. Inter plurima Sancti Augustini opera praestantissima sunt haec iam dictae *Confessiones* atque illud alterum *De civitate*¹⁵ *Dei*.

Mortuus est Augustinus anno 430-mo die 28. Augusti. Colitur inter Sanctos Patres¹⁶ Ecclesiae.

Specimen¹⁷ e Confessionibus.

(Lib. IX. cap. 12. complorans¹⁸ matrem.)

Premebam¹⁹ oculos eius, et confluebat²⁰ in praecordia²¹ mea maestitudo ingens, et transflebat²² in lacrimas; ibidemque oculi mei violento²³ animi imperio²³ resorbent²⁴ fontem suum usque ad siccitatem,²⁵ et in tali luctamine²⁶ valde male²⁷ mihi erat.

Deinde dormivi et vigilavi²⁸ et non parva ex parte mitigatum²⁹ inveni dolorem meum

atque, ut eram in lecto meo solus, recordatus sum veridicos versus Ambrosii: Tu es enim

Deus, creator omnium *Artus solutos*³³ *ut quies,*
*Polique*³⁰ *rector, vestiens*³¹ *Reddat laboris usui,*
Diem decoro lumine, *Mentesque fessas*³⁴ *allevet,*
*Noctem sopora*³² *gratia:* *Luctuque solvat anxios.*³⁵

Atque inde paulatim reducebam³⁶ in pristinum sensum³⁷ ancillam³⁸ Tuam conversationemque³⁹ eius piam in⁴⁰ Te Sancte, et in⁴¹ nos blandam atque morigeram,⁴² qua subito destitutus⁴³ sum; et libuit⁴⁴ flere in conspectu Tuo de illa et pro illa, de me et pro me.

Et quas continebam, dimisi⁴⁵ lacrimas, ut effluerent, quantum vellent, substernens⁴⁶ eas cordi meo. Et requievit in eis, quoniam ibi erant aures⁴⁷ Tuae, non cuiusquam hominis superbe interpretantis ploratum meum.

Et nunc, Domine, confiteor Tibi in litteris. Legat, qui volet,⁴⁸ et interpretetur, ut volet,⁴⁸ et si peccatum invenerit, flevisse⁴⁹ me matrem exigua parte horae, *matrem oculis*⁵⁰ meis interim mortuam, *quae me multos annos flevit*, ut oculis⁵¹ Tuis viverem: non irrideat,⁵² sed potius, si est grandis⁵³ caritate, *pro peccatis meis* fleat ipse ad Te, Patrem omnium fratrum Christi Tui.

* Thagasteban 1 megfelel a mai középiskolának 2 megfelel a mai főiskolának 3 romlott erkölcssei 4 párbeszédés bölcselkedésének olvasása által 5 magassabb rendű törekvésekre 6 csatlakozott 7 az éves szolgálatnak 8 imádsága folytán 9 megtért 10 miután elhalálozott 11 Hippóban 12 lelkész 13 püspök 14 Vallomásait 15 az Isten államáról; összevetendő Platon Államával (πολιτεία) 16 egyházatyák közt 17 szemelvény 18 sirató 19 lefogtam szemeit 20 összentorlódott 21 szívembe 22 s már-már átömlött könnyekbe 23 lelkem erőszakos parancsszavára 24 feltették szemeim forrásuk vizét 25 a kiszáradásig 26 s ebben a lelki tusában 27 nagyon nagy gyötrelmem volt 28 hol aludtam, hol virrasztottam 29 megennyhültnek 30 az ég sarkának (forgásának) kormányzója 31 ki felruházod 32 szenderítő kegyességgel 33 hogy lankadt tagjainkat a pihenés munkabírásra visszaerősítse 34 fáradt elménket felüdítse 35 s a gyászból feloldja a búslakodókat 36 visszaidéztem 37 régi érzésvilágomba 38 a Te szolgálódat (anyámat) 39 társalgását 40 Te rád való vonatkozásban jámbor 41 mi ránk való vonatkozásban szelid és 42 alkalmazkodó 43 megfosztattam 44 és megengedtem magamnak a sírást a Te színed előtt 45 megeresztettem 46 alája terítve azokat szívemnek 47 mert ott a Te füleid voltak nem pedig... 48 «velit» helyett 49 hogy megsirattam 50 aki elhalt az én szemeim előtt 51 hogy a Te szemeid előtt éljek 52 ne gúnyoljon 53 ha nagy szeretettel van

Arx Buda recuperata.*

Anniversarium¹ octogesimum celebravimus die XXI. mensis Maii in memoriam gloriosissimorum patriae defensorum, qui illa die anni MDCCCXLIX. fortitudine insuperabili² arcem Budam a caesareo³ exercitu munitam impetu acerrimo expugnabant et recuperabant.

Vix enim radiis solis montes Budae collustrabantur,⁴ cum legiones Hungariae, adhortante *Görgei* generalissimo⁵ duce,⁵ certatim in moenia alta arcis incurrerunt. Atrox luctatio⁶ ubique orta est circum muros, nam hostis summis viribus arcem tenere voluit. Tripartito⁷ milites nostri arcem aggressi sunt, etquidem pars copiarum, imperante *Kmety*, a Danubio ascendere conabantur; in portam Viennensem⁸ *Alexander Nagy* impetum fecit cum suis tironibus;⁹ ab occidente vero cohortes tertiæ et noni vexilli,¹⁰ quamvis aegrotante duce suo *Damjanich*, imperterriti in alta munimenta se cum ingenti ardore¹¹ attollebant. Multi militum de scalis¹² detrusi¹³ et praecipites¹⁴ in terram lapsi sunt.¹⁴ Tamen vicit virtus nostrorum. Castella¹⁵ arcis iam pridem vi tormentorum¹⁶ labefacta non poterant diutius resistere. Mox etiam defensor arcis nomine *Hentzi* letali¹⁷ ferro ictus cecidit, praesidium¹⁸ quoque magna ex parte caesum aut vulneratum est, ita ut hora septima diei iam tricolores¹⁹ Hungarici ubique muros ornaverint, nunciantes Budam e manibus hostium Austriacorum fortiter ereptam et recuperatae carae libertati Hungariae iam redditam esse.

Milites invicti, tot annis labentibus,²⁰ omnes fere iam vita decesserunt: at memoriam aeternam meriti sunt clarissimis belli²¹ virtutis exemplis, quae nos admonent viros, qui vitam et sanguinem pro patria obtulerint, in paginis²² annalium semper victuros²³ esse.

Aladarus Friml.

* Budavár visszavétele 1 évforduló 2 felülmúlhatatlan 3 esászári 4 megvilágítottak 5 fővezér 6 küzdelem 7 három oldalról 8 a bécsi kapu ellen 9 újoncaival 10 zászlóalj 11 lendülettel 12 a létrákról 13 letaszítva 14 hanyatt lezuhantak 15 a bástyák 16 az ágyúlövések erejétől meglazítva 17 halálos 18 örség 19 háromszínű zászlók 20 oly sok év multával 21 hadi 22 lapjain 23 élni fognak.

Specimen ex Anonymi Belae regis notarii Gestis Hungarorum.

XXVI. Quomodo contra *Gelu*¹ itum est.

Tunc *Tuhutum*² audita bonitate terrae illius, misit legatos suos ad ducem *Arpad*, ut sibi licentiam daret *ultra silvas*³ eundi contra *Gelou*⁴ ducem pugnare. Dux vero *Arpad*, inito consilio, voluntatem *Tuhutum*⁵ laudavit et ei licentiam *ultra silvas* contra *Gelou* pugnare concessit.

Hoc dum *Tuhutum* audivisset a legato, praeparavit se cum suis militibus, et dimissis⁶ ibi sociis suis egressus⁷ est *ultra silvas* versus orientem⁸ contra *Gelou* ducem blacorum.⁹ *Gelou* vero dux ultrasilvanus audiens adventum eius congregavit exercitum suum et cepit velocissimo cursu equitare obviam ei, ut eum per *portas Mezesinas*¹⁰ prohiberet. Sed *Tuhutum* uno die silvam pertransiens ad fluvium *Almas*¹¹ pervenit. Tunc uterque exercitus ad invicem¹² pervenerunt, medio fluvio interiacente. Dux vero *Gelou* volebat, quod ibi eos prohiberet cum sagittariis¹³ suis.

XXVII. De morte *Gelu*.¹

Mane autem facto *Tuhutum* ante auroram divisit exercitum suum in duas partes et partem alteram misit parum superius, ut transito fluvio militibus *Gelou*¹⁴ nescientibus pugnam ingrederentur. Quod sic¹⁵ factum est.

Et quia levem habuerunt transitum, utraque acies ad pugnandum pervenerunt.¹⁶ Et pugnatum est inter eos acriter, sed victi sunt milites ducis *Gelou*, ex eis multi interfecti, plures vero capti.

Cum *Gelou* dux eorum hoc vidisset, tunc pro defensione vitae cum paucis fugam cepit. Qui cum fugeret properans ad castrum suum iuxta fluvium *Zomus*¹⁷ positum,

1 Gyeló 2 Töhötöm 3 az erdőkön túl, Erdélybe 4 ragozatlanul accusativus 5 ragozatlanul genitivus 6 otthagyva 7 kivonult 8 kelet felé 9 erdei pásztorok vezére ellen; ugyancsak a pásztori életmódjukról hívták blachoknak, vlachoknak, oláhoknak későbbben a Balkánról Erdélybe lopódzott rumunyokat is 10 a Meszes-kapunál 11 az Almás folyóhoz 12 egymás elé, szembe 13 a ifyilasaival 14 itt genitivus 15 ami így is történt 16 (a két sereggel értelem szerint egyeztetve) 17 szamosmenti erődjéhez.

milites Tuhutum audaci cursu persequentes ducem Geloum iuxta fluvium *Copus*¹⁸ interfecerunt.

Tunc habitatores terrae videntes mortem domini sui, sua propria voluntate dexteram dantes dominum sibi elegerunt Tuhutum, patrem Horca.¹⁹ Et in loco illo, qui dicitur *Esculeu*,²⁰ fidem cum iuramento firmaverunt; et a die illo locus ille nuncupatus est *Esculeu*, eo quod ibi iuraverunt.

Tuhutum vero a die illo terram illam obtinuit pacifice et feliciter.

Sed posteritas eius usque ad tempora sancti regis Stephani obtinuit.

Tuhutum vero genuit²¹ Horcam, Horca genuit Geulam et Zubor. Geula genuit duas filias, quarum una vocabatur Caroldu, et altera Saroltu; et Sarolt fuit mater sancti regis Stephani.

Zumbor vero genuit minorem Geulam patrem Buae et Bucnae, tempore cuius sanctus rex Stephanus subiugavit sibi terram ultrasilvanam.

¹⁸ a Kapus folyó mellett ¹⁹ ragozatlanul genitivus
²⁰ Esküllő ²¹ nemzé.

Valedictio.

Vale cara, bona schola!
Non diu maerebis¹ sola:
Nos quidem, nuper² maturi,
Longe³ sumus abituri,
At redibunt redituri . . .

Vosque, optimi, valet
O magistri et prophetae
Mentium et animarum,
Morum et scientiarum;
Iuventutis lumen clarum!

Iam, carissimi sodales,⁴
Tot per annos conscholares,⁵
Valedictum sit et vobis! . . .
Dispergemur⁶ quisque quovis
Hungrici sub aura⁷ Iovis . . .

Emeritus Diacus.

¹ fogsz búsulni egyedül. ² akik a minap érettségiztünk ³ messzire ⁴ pajtások ⁵ osztálytársak
⁶ elszéledünk ki merre ⁷ a magyar ég alatt

Certamina studiorum.

Eventum septimi certaminis studiorum regnicolarium¹ viginti viri scrutandis² argumentis praeside³ *Eugenio Pinlér* rectore superiore⁴ districtus⁴ literarii Budapestini hoc modo proclamaverunt:⁵

Primum locum inter quinquaginta scholas Budapestinas et regionales⁶ *gymnasium Budapestinum Augustanae confessionis* obtinuit, cuius discipuli victores septemdecim (17) puncta⁷ tulerunt.

Secundus locus obvenit⁸ *gymnasio realiori publico V-tae regionis de Danielo Berzsenyi* cum quindecim (15) punctis.

Tertii facti sunt discipuli *gymnasii Cisterciensium Budapestini de Sto Emerico* et *thygatroliceum Budapestinum de Maria Theresia* 14—14 punctis.

In *quartum locum* provectum⁹ est *gymnasium scholarum piarum*¹⁰ *Budapestinum* et *schola realior Budapestina VI-tae regionis de Sigismondo Kemény* cum 13—13 punctis.

Quintum locum adepti sunt discipuli *gymnasii Helveticae*¹¹ *confessionis Budapestini*, itidemque¹² *gymnasii realioris Budapestini I-mae regionis de Stephano Verböczy*, nec¹³ non *scholae realioris Budapestinae IV-tae regionis de barone Josepho Eötvös* cum 10—10—10 punctis.

In *sexto loco* positum est *gymnasium realius Budapestinum VI-tae regionis de Francisco Kölcsey*, itidem *IX-nae regionis de Andrea Fáy*, denique *thygatrogymnasium Budapestinum IV-tae regionis a Sancta Maria*, cum 6—6—6 punctis. *Aladarus Friml.*

¹ országos tanulmányi versenyek ² húsztágú bíráló bizottság ³ elnöksége alatt ⁴ bpesti tankerületi főigazgató ⁵ hirdette ki ⁶ vidéki ⁷ pontot nyertek ⁸ jutott ⁹ került ¹⁰ kegyesrendi ¹¹ református ¹² ugyancsak ¹³ nemkülönben

De valore scientiarum.

Aristoteles interrogatus quondam, quid sit scientia, hisce metaphoris respondit:

Scientia est arbor, cuius amarae sunt radices, sed dulces sunt fructus.

Scientia est thesaurus in rebus secundis, solamen in rebus adversis.

— Addere licet hodie: Scientiae sunt arma...

EX DIURNIS

Exitium¹ machinae volantis. Machina volans, qua viatores Budapesto Viennam et retro vehi solebant, intra insulam Cseppel et pontem Danubii viae ferratae² in flumen delapsa et fluctibus absumpta est.³ Calamitas⁴ terribilis hora fere septima vespertina⁵ observata⁶ est, cum homines in ripa Danubii ambulantes machinam repente titubare⁷ et mox praecipitem celeriter in profundum⁸ desilire⁹ videbant.

Nullo auxilio humano prohiberi poterat, quominus una cum machina etiam gubernator et unicus vector, dentium¹⁰ magister quidam, in fluctibus demergerentur.¹¹ Quae fuerit causa huius miserrimi casus, nunc

Donum Mussolinii. Jam in tertio *Iuventus* N^o, qui prodiit pro Decembri 1928, nuncium¹ apportavimus de columna, quam e columnis Fori Romani electam dono missurus erat nobis dux Itatorum Mussolini. Advenit iam ad nos columna illa; erecta est in horto Musei² Gentici atque inaugurata³ festive exeunte⁴ mense Maio. Stat iam itaque stabitque ad multa saecula symbolum hocce monumentumque amicitiae Hungro-Italicae ex adversum⁵ dextero muro scalarium⁶ Musei, in quo stans — indice⁷ tabula marmorea — Idibus Martiis anni 1849. *Petőfi* Carmen⁸ Gentis declamavit.

Dicata⁹ et inscripta est columna Hungarice et Italice «In memoriam legionis Italicae, quae anno 1849. sub imperio colonelli¹⁰ baronis Alexandri *Monti*

magistratus, ad quos pertinet, diligenter investigant. Verisimile est machinam, alis vi quadam adhuc ignota decerptis,¹² aequilibrium¹³ servare non potuisse et ipso onere in praeceps¹⁴ raptam esse.¹⁴

Maxime miserandi¹⁵ sunt homines infelicissimi, quorum corpora casu¹⁶ horribili discerpta¹⁷ nunquam forte invenientur.

Aladarus Friml.

1 pusztulás 2 vasúti 3 elnyeletett 4 szerencsétlenség 5 esti 6 figyeltetett meg 7 ingadozni 8 a mélységbe 9 lezuhanni 10 fogtechnikus 11 el nem kerüljenek 12 mivel szárnyai leváltak 13 egyensúlyát 14 lezuhant 15 sajnálatraméltók 16 eséstől 17 szétzaggatva

fraternis Itatorum-Hungarorumque iunctis armis fortiter fundebat sanguinem pro independentia¹¹ communi.»

Genius Alexandri *Petőfi* adagio¹² libertatis salutem hospitem vicinum Alexandri *Monti* genium.

1 hírt hoztunk 2 Nemzeti Múzeum 3 felavattatott ünnepélyesen 4 május vége felé 5 szemben 6 a Múzeum lépcsőzetének jobb oldalával 7 a márványtábla jelzése szerint 8 a *Nemzeti dal*, vagy másként *Talpra maggart* szavalta 9 szánva 10 ezredes 11 a közös függetlenségért 12 jelszavával

Certamen canendi regnicolare fuit exeunte Junio Debrecini. Decem milia cantorum ibi ex omnibus regionibus Hungariae congregata sunt. Suavissimos cantus singuli chori in nobili hac aemulatione producebant: sed sublimissime

sonabat *Hymnus* noster ab universo choro decem milium cantatus.

Ex machina Arpadi Illés de Edvi.

Solutiones aenigmatum Numeri 6.

- I. DĒ CĀNĒ|CĀNĒ CĀ|NĪS : || NĒ CĀ|NĒS CĀNĒ|CĀNĒ DĒ|CĀNĒ!
 II. PŌMĀ DĀT|ĀUTŪ|MNŪS ; || FŌR|MŌSĀ EST|MĒSSĪBŪS|ĀESTAS :
 VĒR PRAĒ|BĒT FLŌ|RĒS ; || ĪGNĒ LĒ|VĀTŪR HĪ|ĒMS ;
 III. ASPI|CE, N|AM RA|RO MIT|TIT TIM|OR AR|MA N|EC IPSA.

- IV. 4, 1, 14, 3, 6 = canis
 23, 9, 16, 18, 1 = arena
 7, 13, 15, 19, 5, 2 = circum
 10, 8, 21, 26, 23 = terra
 24, 1, 17, 30, 12 = Caius
 29, 20, 27, 25, 31 = tener
 28, 22, 11, 21 = itur.

- V. 1. Plato 6. Tacitus
 2. Roma 7. Eris
 3. Athenae 8. Lycurgos
 4. Xenophon 9. Electra
 5. Icarus 10. Sinon.

Nomen praeclari sculptoris Graeci :
PRAXITELES.

1—31 = Amicus certus in re incerta cernitur.

Solutiones aenigmatum Numeri 7.

- I. Sal, avis, lego, lepus, usus, sus, turris, ira, ursus, sic — Nomen rerumscriptoris Romani = **Sallustius.**
 II. Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.
 III. Ad rivum eundem lupus et agnus venerant siti compulsi; superior stabat lupus longeque inferior agnus. — IV. **Catena.**

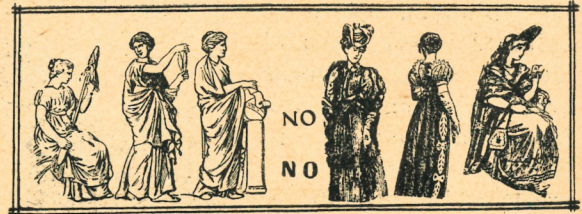
Aenigmata Numeri sexti atque septimi recte dissolverunt fere omnes iidem, quorum nomina inter solutores aenigmatum numerorum priorum legebantur.

AENIGMATA.

I.

II.

III. Quid hoc ?

Sursum iactum¹ erat album :
 Ast,² cum decidit, est galbum.³

¹ feldobva ² de ³ sárga ⁴ hehezettel kezdve ⁵ tevékeny ⁶ kezdőbetűvel ⁷ sárga ⁸ az erdős hegyoldalak durva telesesévé tesz ⁹ ha p az elem esatolt ¹⁰ jegyem ¹¹ és koldus ¹² a hasonló hangzásúaknak sorozatát ¹³ kinyitja, megoldja.

V. Ad saltum equulei.

*Ar	no	que	ta	nit	jae	pro
ja	I	La	Tro	fu	li	li
rum	ma	ca	ve	qui	to	mus
ris	vin	vi	gus	ab	to	am
↗	que	o	ra	fa	pri	×

IV. Quae sint istae ?

Sive praespirata,⁴ sive sine h—a
 Sum domus eadem gnava⁵ domina.
 C initiali⁶ mollis, flava⁷ sum ;
 F facit colonam⁸ rudem saltuum.
 P mihi character⁹ est si praefigis,¹⁰
 Portat me viator atque mendicus.¹¹
 Similisonorum¹² s iam seriem
 Simul atque claudit. reserat¹³ idem.

Constructor ephemeridis : JOSEPHUS IRSIK.

Budapest, I., Lipótmezei-út 6.

ad quem litterae quaecunque mittantur.

Administratio ibidem.

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedi-scholarium Catholicorum. — A Katholikus

Középiskolai Tanáregyesület költségén.

(Praescs : STEPHANUS ACSAY DR., elnök.)